

BDT2006. 1315.

I. Ha külföldi határozat elismerésére és végrehajtására a Magyar Köztársaság kétoldalú megállapodásban vállalt kötelezettséget, a megállapodás hatálya - ellenkező kikötés hiányában - a választottbírói határozatokra is kiterjed.

II. Az elismerésre és végrehajtásra kikötött egyes feltételek vizsgálata.

Alkalmazott jogszabályok: 1962. évi 25. tvr. V. cikk 1/b) pont; 2002. évi XVI. tv. 16., 17. cikk; Vht. 10. §, 15. § a) pont, 16. § a) pont, 205. §, 208. §.

A végrehajtást kérő és az adós 2003. március 11. napján az ukrain Z.-ben szerződést kötöttek egymással, amelyben a végrehajtást kérő tetőfedő palák szállítását, az adós pedig e termékek ellenértékének megfizetését vállalta a szerződésben írt feltételek szerint.

A felek a szerződésben megállapodtak abban, hogy a szerződésből eredő, vagy azzal kapcsolatban felmerülő bármilyen vitát - amennyiben azt tárgyalásos úton rendezni nem tudják - végleges döntésre az Ukrán Kereskedelmi és Ipari Kamara mellett működő Nemzetközi Választott Bírói Szék (a továbbiakban: a Választott Bírói Szék) elé terjesztik, mely az eljárást orosz nyelven, a saját rendtartása alapján folytatja le. A felek rögzítették azt is, hogy a szerződésre az ukrán anyagi jog az irányadó.

A végrehajtást kérő a választottbírói szék előtt 2004. február 24. napján keresetet terjesztett elő az adóssal szemben, melyben kérte, hogy a bíróság kötelezze az adóst az általa leszállított palák szerződésben meghatározott árának megfizetésére.

A választottbírói szék a keresetlevelet 2004. április 16. napján a 6046 sorszámú tértivevénnyel ellátva ajánlott küldeményként megküldte az adósnak, a mellékletekkel, a választottbírói szék rendtartásával, valamint a választottbírók névsorával együtt, egyben felhívta az adóst, hogy 30 napon belül nyilatkozzon a keresetre, és tegyen javaslatot egy választottbíró személyére. E küldemény az adós részére 2004. április 21. napján szabályszerűen kézbesítésre került.

Az adós a megadott határidő alatt nyilatkozatot nem tett, ezért az Ukrán Kereskedelmi és Ipari Kamara Elnöke a 2004. május 27. napján kelt határozatával jelölte az egyik választottbírói szék tagját, aki a végrehajtást kérő által jelölt bíróval együtt megválasztotta az eljáró tanács elnökét.

Az így megalakult ítélkező tanács 2004. július 9. napjára tűzte ki az ügy első tárgyalását, melyre az adóst szabályszerűen idézte, és megküldte részére az Ukrán Kereskedelmi és Ipari Kamara Elnökének 2004. május 27. napján kelt határozatát.

Az adós 2004. július 8. napján adott meghatalmazást jogi képviselőre egy ukrán ügyvéd részére, aki az eljárásban mindvégig képviselte.

A választottbírói szék az ügyben 2004. augusztus 26., 2004. szeptember 1., 2004. október 4., 8. és 15. napján tárgyalást tartott, a tárgyalások napjáról, időpontjáról és helyéről az adóst szabályszerűen értesítették.

Az adós a 2004. augusztus 26. napján megtartott tárgyaláson érdemi ellenkérelmet, a 2004. október 4-ei tárgyaláson viszontkeresetet terjesztett elő, és a választottbírói szék eljárás során nem emelt eljárási kifogást az eljáró bírói tanács felállításával és összetételével kapcsolatban.

A választottbírói szék a 2004. november 15. napján kelt ASZ 48v/2004. számú határozatával kötelezte az adóst, hogy haladéktalanul fizessen meg a végrehajtást kérő részére 119 511,28 EUR összeget a leszállított áru ellenértékéért, valamint 6 653,7 EUR összeget a befizetett választottbírói szék illeték megtérítéseként, azaz mindösszesen 126 164,98 EUR-t.

A választottbíróság 2004. december 28. napján igazolást állított ki arról, hogy a fenti ítélete 2004. november 15. napján jogerőre emelkedett, és végrehajthatóvá vált. Igazolta azt is, hogy az adós a választottbírósági eljárás minden stádiumáról az előírt módon értesítést kapott, a határozatot pedig a 4396580 számú tértivevénnyel ellátott ajánlott küldeményvel kézbesítették részére.

A végrehajtást kérő a magyarországi székhelyű elsőfokú bíróságra 2005. március 22. napján érkezett beadványában kérte, hogy a bíróság vezessen végrehajtási tanúsítványt a választottbíróság határozatára, majd ennek alapján az adóssal szemben állítson ki végrehajtási lapot a határozatban foglalt követelés behajtása érdekében.

A végrehajtást kérő az elsőfokú bíróság felhívására csatolta - többek között - a végrehajtás alapjául szolgáló szerződést, a választottbíróság határozatának és az általa kiállított igazolásnak az eredeti példányait, valamint azok hiteles fordításait, továbbá az igazoláshoz mellékelte tértivevények másolatait, és azok hiteles fordításait.

Ez utóbbiak között fellelhető az a kézbesítési értesítés, melyből megállapítható, hogy az adós megbízottja, M. J.-né 2004. április 21. napján átvette a választottbíróság 2004. április 16. napján az adós részére megküldött, 6046 tértivevénnyel ellátott, ajánlott küldeményét.

Az elsőfokú bíróság a 2005. május 19. napján kelt 0500-Vh. 1400/2005/6. számú végzésében megállapította, hogy az Ukrán Kereskedelmi és Ipari Kamara mellett működő Nemzetközi Választott Bíróság 2004. november 15. napján kelt, ASZ 48v/2004. számú határozata a magyar jog szerint a belföldi választottbíróság határozatával azonos módon végrehajtható, ezért a határozatra végrehajtási tanúsítványt vezetett.

Döntését azzal igazolta, hogy a választottbíróság határozata elismerésének és végrehajtásának - a 2002. évi XVI. törvénnyel kihirdetett A Magyar Köztársaság és Ukrajna között a polgári ügyekben történő kölcsönös jogsegélyről szóló Budapesten 2001. augusztus 2-án aláírt szerződésben, és az 1962. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett A külföldi választottbírósági határozatok elismeréséről szóló, New Yorkban 1958. június 10-én kelt egyezményben foglalt - feltételei fennállnak, ezért a nemzetközi egyezmények alapján a Vht. 205. §-a szerint a külföldi határozat végrehajtható, és emiatt a Vht. 208. §-a alapján a külföldi határozatra végrehajtási tanúsítvány vezethető, amely tanúsítja, hogy a határozat a magyar jog szerint a belföldi bíróság határozatával azonos módon hajtható végre.

A végzés ellen az adós fellebbezett, melyben az elsőfokú bíróság végzésének a megváltoztatását - a megalapozatlan döntés hatályon kívül helyezését - és annak megállapítását kérte, hogy a választottbíróság határozata végrehajtási záradékkal nem látható el.

Fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen alapította a döntését a Magyar Köztársaság és Ukrajna között 2001. augusztus 2. napján létrejött, és a 2002. évi XVI. törvénnyel kihirdetett A polgári ügyekben történő kölcsönös jogsegélyről szóló szerződésre, mert a kétoldalú megállapodás 16. cikk 1. bekezdés a) pontjának rendelkezései szerint a megállapodás csak a rendes bíróságok határozatainak elismerésére és végrehajtására vonatkozik, választottbírósági határozatára nem. Azt is állította, hogy nem fedi a valóságot, miszerint részére 2004. április 21. napján szabályszerűen kézbesítették a keresetlevelet, annak mellékleteit, a választottbíróság rendtartását, valamint a választott bírák névsorát és, hogy 2004. április 21. és 24-e között értesítést nem kapott, ilyen időpontban általuk aláírt átvételi dokumentum a bírósági iratok között nem szerepelhet. Emiatt hiányoznak a határozat elismerésének a kétoldalú megállapodás 17. cikk c) pontjában írt feltételei is.

Azzal is érvelt, hogy a New York-i Egyezmény szerint a végrehajtást kérőt terhelte annak bizonyítása, hogy az adóst szabályosan értesítették a választottbírói kijelöléséről, ezt azonban a végrehajtást kérő nem bizonyította.

A végrehajtást kérő fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy csatolta az adós részére szabályszerűen kézbesített idézések törtévényének hiteles fordítását. Azt is kérte figyelembe venni, hogy az adós már 2004. július 8. napján meghatalmazást adott egy ügyvéd részére a választottbírói eljárásban történő jogi képviselet ellátására és, hogy az adós a választottbírói eljárás során egyszer sem kifogásolta a választottbírói illetékességét, eljárását, illetve a személyi összetételét.

A Debreceni Ítéltábla a fellebbezést nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból mindenben helytálló jogi következtetést vont le.

Az ügy megítélésénél irányadó jogszabályokat, nemzetközi megállapodások rendelkezéseit helyesen értelmezte és alkalmazta, döntését részletesen minden lényeges kérdésre kiterjedően helyes jogi indoklással látta el.

Az indokolást csupán a fellebbezésben foglaltakra tekintettel szükséges kiegészíteni az alábbiakkal:

Az adós a fellebbezésében alaptalanul vitatta azt, hogy a Kétoldalú Megállapodás rendelkezései alkalmazhatóak a választottbírói határozatok elismerése és végrehajtása esetében is.

A 2002. évi XVI. törvénnyel kihirdetett, a Magyar Köztársaság és Ukrajna között A polgári ügyekben történő kölcsönös jogsegélyről szóló, Budapesten 2001. augusztus 2-án aláírt szerződés (továbbiakban: a kétoldalú megállapodás) 16. cikk 1. bekezdés a) pontja úgy rendelkezik, hogy a szerződésben meghatározott feltételek mellett az egyik Szerződő Fél elismeri és végrehajtja a másik Szerződő Fél a polgári ügyekben, vagyoni jogi igények tekintetében hozott határozatait, ide értve a peres felek egyezségét jóváhagyó végzéseket is.

A megállapodás egyértelműen nem rendelkezik arról, hogy bírósági határozat alatt csak a rendes bíróságok határozatait érti-e, vagy ebbe a körbe beletartoznak a választott bíróságok határozatai is, ezért rendelkezéseinek értelmezéséhez a megállapodást össze kell vetni a bírósági végrehajtásról szóló többször módosított 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban: Vht.) rendelkezéseivel.

A Vht. 10. §-a alapján a bírósági végrehajtást végrehajtható okirat kiállításával kell elrendelni. A 10. § a) pontja szerint végrehajtható okirat a bíróság által kiállított végrehajtási lap, melyet a Vht. 15. § a) pontja szerint az első fokon eljáró bíróság állít ki - többek között - a bíróság polgári ügyben hozott marasztaló határozata alapján.

A Vht. 16. §-a tartalmazza a végrehajtási lap kiállításának speciális hatásköri és illetékességi szabályait. A Vht. 16. § d) pontja szerint a végrehajtási lapot a belföldi és külföldi választottbírói határozat és egyezség alapján az adós lakóhelye, székhelye szerinti megyei bíróság, illetőleg Fővárosi Bíróság állítja ki.

A Vht. fentebb írt rendelkezései azt jelentik, hogy a végrehajtható bírósági határozatok köre nemcsak a rendes bíróságok határozataira, hanem a belföldi és külföldi választottbírói határozatokra és azok egyezségeire is kiterjed.

A jogszabály helyes értelmezése alapján tehát az volt megállapítható, hogy a kétoldalú megállapodás 16. cikk 1. bekezdés a) pontja kiterjed a külföldi választottbíróági határozat elismerésére és végrehajtására is.

A Vht. 205. §-a értelmében a külföldi bíróság és a külföldi választottbíróóság határozatát törvény, nemzetközi egyezmény, vagy viszonyosság alapján lehet végrehajtani.

A kétoldalú megállapodás 17. cikke szerint a Magyar Köztársaság és Ukrajna a 16. cikkben említett határozatokat a következő feltételek mellett ismeri el és hajtja végre:

„a) ha annak a Szerződő Félnek a jogszabályai szerint, amelynek a területén a határozatot hozták, az jogerős és végrehajtható;

b) ha annak a Szerződő Félnek a jogszabályai szerint, amelynek a területén az elismerést és a végrehajtást kéri, annak a Szerződő Félnek a bírósága, amelynek a területén a határozatot hozták, joghatósággal rendelkezik;

c) ha az eljárásban részt nem vett felet, aki ellen a határozatot hozták, szabályszerűen megidézték, továbbá, ha perbeli cselekvőképességgel nem rendelkező fél, aki ellen a végrehajtani kért határozatot hozták, szabályszerűen képviseltethette magát;

d) ha ugyanazon felek között, ugyanabban az ügyben, annak a Szerződő Félnek a területén, ahol a határozatot el kell ismerni, és végre kell hajtani bíróság nem hozott korábban jogerős határozatot, vagy ha az említett Szerződő Fél bírósága előtt ugyanabban az ügyben nem indítottak már korábban eljárást;

e) ha a határozat elismerése és végrehajtása nincs ellentétben azon Szerződő Fél jogrendszerének alapelveivel, amelynek területén a határozatot el kell ismerni, és végre kell hajtani.”

A fenti feltételek ismeretében az elsőfokú bíróság az adós által becsatolt iratokból helytállóan állapította meg, hogy a választottbíróóság határozata tekintetében az elismerés és végrehajtás feltételei fennállnak.

Az adós alaptalanul hivatkozott a 17. cikk c) pontjában foglalt feltétel hiányára is. A választottbíróági iratok hiteles másolatából ugyanis az állapítható meg, hogy az eljárásban az adós részt vett, ezért idézésének szabályszerűsége jogi relevanciával nem bír.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a kétoldalú megállapodás mellett - az ott nem szabályozott kérdésekben - irányadónak az 1962. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, A külföldi választottbíróági határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló New Yorkban 1958. június 10-én kelt Egyezmény (továbbiakban: New York-i Egyezmény) rendelkezései is, mivel mind a Magyar Köztársaság, mind Ukrajna részese az egyezménynek.

Tévedett az adós akkor is, amikor a New York-i Egyezmény V. cikk 1/b) pontja szabályozásából arra következtetett, hogy a végrehajtást kérőt terheli az ott írt feltételek bizonyításának terhe.

A New York-i Egyezmény V. cikk 1/b) pontja úgy rendelkezik, hogy a választottbíróági határozat elismerése és végrehajtása annak a félnek kérelmére, akivel szemben azt érvényesíteni kívánják csak abban az esetben tagadható meg, ha ez a fél annál az illetékes bíróságnál, amelynél az elismerést és a végrehajtást kéri, bizonyítja, hogy: azt a felet, akivel szemben a választottbíróági határozatot érvényesíteni kívánják, nem értesítették szabályszerűen a választottbíró kijelöléséről, vagy a választottbíróági eljárásról, vagy pedig ez a fél egyéb okból nyilatkozatát előterjeszteni nem tudta.

Az egyezmény fenti rendelkezései szerint egyértelműen az adós oldalán van a bizonyítási teher, neki kell bizonyítani azt, hogy nem értesítették szabályszerűen a választottbíró kijelöléséről. A szabályozásból adódik az is, hogy mivel az adós a Vht. szerint nem értesül a végrehajtási eljárás megindulásáról, csak a fellebbezési eljárásban hivatkozhat a határozat elismerésének és végrehajtásának megtagadási okaira.

Jelen esetben azonban az adós nem bizonyította, hogy nem értesítették szabályszerűen a választott bíró kijelöléséről, sőt előadásával szemben a választottbíró iratokból és a tértivevények hiteles másolatából az volt megállapítható, hogy megbízottja 2004. április 21. napján átvette a 6046 sorszámú tértivevénnyel ellátott ajánlott küldeményt, mely tartalmazta a választottbíró kijelölésére vonatkozó felhívást, később pedig a 811 sorszámú tértivevénnyel ellátott ajánlott küldeményből értesült az Ukrán Kereskedelmi és Ipari Kamara Elnökének 2004. május 27. napján kelt határozatából arról is, hogy az adós helyett a kamara elnöke kinevezett egy választottbíró, aki a végrehajtást kérő által jelölt bíróval együtt megválasztotta az eljáró tanács elnökét is.

A választottbírói eljárás szabályszerűségére utal az a tény is, hogy az adós a választottbírói eljárás során nem kifogásolta a választottbíró illetékességét, eljárását és a bíróság személyi összetételét.

Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését - lényegében helyes indokai alapján - helybenhagyta. (Debreceni Ítéltábla Pkf. III. 20.503/2005/2.)